

اوئن دردنجى سنه
نوصرەو ٥ (٨٢)

تۈرک تارىخ انجمنى

مجموعەسى

١ ايلول
١٣٤٠

صرعش امیرلری

بیزانسیلر زماننده (جرمایکیا) نامیله یادابدیلن صرعش شهری حضرت عمر زماننده اسلاملر طرفدن فتح اولو نمشدی .

ابوعییده بن جراح ، سوریه قطعه‌سی باشدن باشا فتح استدکن صوکرا (منبع) ی قرارکاه اخاذ ایتش و میتندکی قوماندانلردن خالدبن ولیدی صرعشک ضبطه مأمور قلمشد . خالد بو نهرک فتحنه موفق اولدی ؛ اهالی‌سی اجلا و قلعه‌سی تخریب ایلدی .

۳۰ نجی سنه هجره‌ده سفیان بن عوف آنادولویه غزا ایتدیکی اشاده صرعشک کلش او را دن شهاله توجه ایشیدی . معاویه ، سوریه شهالنده روملره قارشی خط مدافعه‌لر وجوده کتیرمک ، مستحکم قلعه‌لر تأسیس ایلکله اشتغال ایتدیکی اشاده ، حین فتحندن بو زمانه قدر خراب برحالده برقلمش اولان صرعش شهری‌دہ بنا و تحکیم ایتدی ، ایچنه عسکر و اهالی اسکان ایلدی . شهر مذکور ، آنادولویه غزا ایدن مجاھدلرک اس لحرکلرندن برى اولدی .

یزید بن معاویه‌نک و فاتحی متعاقب اسلاملر آراسنده ظهوره کلن تفرقدن استفاده ایدن روملر صرعشک تعرض ایتدیلر . مقاومندن عاجز قالان عسکر و اهالی شهری تخلیه ایلدیلر .

عبدالملک بن مروانک زمان خلافتنه الجزیره والیکنه – که مرکزی حران شهری ایدی – تعین ایتش اولدینی محمدبن مروان صافه غزا اسننه باشладی (۱) . ۷۶ و ۷۵ نجی سنه لرده بربنی تعقیباً ایکی کره صرعش طریقیه آنادولویه کیره رک اجرای غارت ایلدی . روملرده بالمقابله تعرضه کجه رک صرعش اوواسته ایندیلر ؟

(۱) اسلاملر طرفدن روملره قارشی هرسنه ایکی کره غزا یا پیلسق معتاد ایدی . یاز غراسنه (صافه) ، قیش غراسنه (شایه) دینلریدی .

قسرین والیسى (بان بن الولید) او نلره قارشى چىقدى ؟ حاربە روملرک هزىغىلە
تىيجەلندى (۲)

ولىدىن عبدالمالك زمان خلافتىدە او غلى عباس ، مرعشى يكىدىن اعمادو تحكىم
ودرونىه اهالى اسكان ايتدى . روملر تعرضە قارشى شهرك مدافعسى ايچون
هر سنه (قسرین) دن امداد كوندرلىسى تقرر ايدى . بوصورتىه مرعش مەتين
ومستحکم براسلام بلدسى اولدى .

مروان ثانى نك زمانه قدر اسلاملىر روملر قارشى تفوقلىرى دائماً محافظى
ايتدى كارندن مرعش ئۇور رومك اك امين بلده لىرندن بىرى حالتىدە قالدى . صافەه
وشاتىيە غزىرييە اشتراك ايدن سرد دلو بعضاً ملاطيه ، بعضاً مرعش ، بعضاً دوا
طرسوس درېندرلىرندن كېھرك آنادولو يچرىيلرىنە كىرمىكە دوام ايدىورلۇد .
از جىلە ۱۱۳ سەنسىدە معاوية بن هشام بن عبدالمالك ، باسانك زمان خلافتىدە ،
صافەه غزىاسنە مأمور اولدىيە وقت مرعش طريقيلە آنادولويه كىرمىشدى (۳)

ايكتىجى مروانك زمان خلافتىدە اختلافات داخلىيەدن استفادە ايدن روملر
مالك اسلامىيە تعرضە باشلايدىلر . مروانك حص اهالىسىلە حاربەسى صيراسنە
مرعشى حاصلەر ايستىدلەر . شەراھالسى ھېرىت ائتكى شەرتىلە صلح وaman ايستىدلەر .
بوطللىرى اسعاپ ايدلەي . اهالى شهرى ترك ايلە الجزر وەھە محىت ايتىدلەر . عاڭر
محافظىتىدە (قسرین) و عائلەلری تزدىنە كىتىدلەر . مرعش روملر طرفىن تخرىب
اولىندى . او وقت (كۈرۈن زفر بن الحارث الكلابى) مروان طرفىن مرعشىدە
عامل بولۇقىدە ايدى . يىزانس ايمپراطورلۇغىدە ايسە (قسطنطين قوبرونىم) بولۇنو .
بوردى . روملر مرعشى كاملاً تخرىب ايد رەك چىكىلدىلەر .

فقط شهر مذكورك بوجال خرابىسى چوق دوام اتىدى . مروان ، حص
غائىلەسندن فارغ اولدىدىن صوڭرا مرعشىك يكىدىن بناسى امىرىتىدى . ۱۳۰ سەنسىدە
صافەه غزىاسنە مأمور اولان ولىدىن هشام بونھرى تىكار تؤسیس و تحكىم ايدى .
ابو مسلم ايلە مروان آرەسندە جىريان ايدن و قايىي فرست عدايدن روملر تىكار
خروج ايدلەك شهرى خراب ايدىلەر . ابو جعفر منصورك خلافتى زمانه قدر

(۲) البلاذرى ، فتوح البلدان . روملرک هزىغىتىن بىت ايدن (سبطىن الجوزى) محمد
بن مروانك عاڭر اسلامىيە سردار اولدىيەنى ذكر ايدر .

(۳) ابن عاڭر ، تاریخ دمشق

مرعش اعمار ابدلمدی . خلیفه مشارالیه عموجسی (صالح بن علی) به شهری بنا و تحکیم ایتدیوردی . خلیفه عطا - یعنی علوفه - تخصیص ایده جگنی وعدایدرک دیگر شهرلر اهالیسی بوراده اقامت و اسکانه تشویق ایتدی . هر طرفدن بر جوک یکمسه لر نقل خانه ایتدیلر (۱) .

امویلر زمانده مرعش عامللری قنسین امیرلرینه تابع بولنیورلدی ؟ او زمان شام ثبوری عد او لینیوردی . عباسیلر زمانده الجزیره یعنی حران امارته ربط ایدلکله ثبور جزریه دن معدود اولدی (۲) .

خلیفه مهدی مرعش محافظلری کشیر ایتدی . بیزانس امیر طوری (خرز لئون) زمانده ۱۶۱ سنه سنه روملر (حدث) یعنی (کوینک) در بندنندن خروج ایده رک مرعش اووه سنه مواصلت و راست کلدکلاری قرا و قصباتی احراق ایتدیلر . او اشاده آل عباسدن (عیسی بن علی) مرعش عاملی او لووب صافه غزن اسنه چیقمش و آنادولو ایچریلرینه کیرمشدی . شهرده پک آز عسکر واهالی موجود ایدی . بیزانس اردویی قوماندانی میخانیل شهری محاصره ایتدیس-ده ضبط ایده مددی ، محاصره فی قالدیردق جیحان کنارینه جکیلیدی . بو خبر او سنه صافه غزن اسنه مأمور او لووب (دابق) اووه سنه اردو قوران (ثماة بن الولید العبسی) به ایریشیدی . مویی الیه سواری عسکری کی مرعشک امدادلرینه کوندردی ؟ فقط بوعسکر کاکزیسی روملر طرفدن تلف ایدلدی . خلیفه مهدی بو فلاکتدن متالم او لهرق اکابر اصاری اسلامیه دن حسن بن قحطبه فی سکسان بیک قدر عسکر له غن ایه کوندردی ، دیگر ثبور امراسنی ده او نک معیته ویردی . حسن ، آنادولو ایچریلرینه کیردی ، وهیچ ر شهر ضبط ایمکسزین بالکز راست کلدیکی معموره لری یاقدی ویقدی . روملر قلعه لرده تحصن ایده رک قارشی چیقهمه جهارت ایده مدیلر . غزن ادن عودت ایتدکدن صوکرا ، برآزاویل روملر طرفدن خراب ایدلش اولان حدث = کوینک بلده سیله طرسوس شهریک یکیدن انشامی لزومی خلیفه بیلدردی . خلیفه ده بوایکی بلده بی یکیدن بنا ایتدیردی (۳) .

(۱) البلاذری ، فتوح البلدان . ابن خلدون ج ۳ ص ۱۳۴

(۲) ابن العدیم ، تاریخ حلب ، ثبور بختنده

(۳) ابن العدیم ، تاریخ حلب . البلاذری ، فتوح البلدان . ابن خلدون ج ۳ ص ۲۱۳

هارون الرشید خليفه اولدقدن صوکرا آنادولو فتوحاته چوق اهميت ويردي .
ثغورده کي بلده لري تحکيم ايتديردي ، خراسان و ماوراءالنهر عسکرلرندن برمقداري
بو شهر لره يرشيديردي . حدود قوماندانلري سنده برايکي دفعه مرکزى آنادولي
غارف ايتمکده ايديلر . خليفه ده ايکي سنده بر بالذات سفره اشتراكا يدبوردي .
١٩١ سنده (هرمه) بي بیوک بارادوايله آنادولو ايچرىيئه كوندرر كن كندىسي ده
بالذات صراغشك سكز فرسخ شرق جنوبيسنده بولنان (حدث) ه قدر كاشدى .
خليفه ، ارمينيه واليسى (سعید بن مسلم بن قتيبة الباهلى) بي ارمينيه واليلكىندن
قالديره رق صراعش عامللركنه تعين ايتدى ؟ طرسوس ، حديث ، ملاطيه بلده لرينك
عامللرني ده عنزل ايدرك يولرينه داها مقتدر اولانلرني نصب ايتدى . ثغورى آيرى
بر ولايت يابه رق الجزرره وقنسرين ولايتلرندن آيردى ، واليلكىنى مشاهير امدادن
نابت بن نصرالخزايني به ويردى . بوندن صوکرا صراعش عامللری ثغور واليلرينه
تابع اوله يه باشلاديلر(۱).

عىنى سنە ايچنده صراعش عاملى سعيد روملرک تجاوزينه اوغرادي . فقط قارشى
چيىمايه جرأت ايده ميرك شهرده تحصن ايدى . حالبو كه ايرتى سنە ثغور واليسى
نابت روملر اوزرىنه سفر ايدرك بعض فتوحاته بولوندى .

مامون روم ثغوريئه صوک درجه عطف اهيت ايليان ، آنادولي استيلا
ايتمکى كندىسيه غايە اتخاذىاتىش اولان برخليفه در . مشارالىه بوراسنى خراسانلىلرله
دولديردى . حدود شهرلرنىڭ كافه سنى تعمير و تحکيم ايتديردى ؟ كندىسى ده اوآخر
عمرىي بوداده چىرىدى ، بعض سفرلرده بولندى . آنادولونك وسطنى ضبط ايتمك
مقصدىلە طوانە - كە بوكۇن نىكىدە ملحقاتىندن كلىسا حصامۇقى در - شهرىي يكىدىن
انشاودرونە اسلام عسکرلری يرشيديردى . فقط مقصدىنە ئائيل اولامادن وفات ايتدى .
يرىنه كچن مفترم بونصوردن واز چىدى ، طوانە يى تخرىب ايتديردى ، طوروسك
جنوب انكليرىنه چىكىلدى . النده بولنان مملكتلىرى مخافظه يە اهتمام ايدرك مخافظلىرىنى
ترىيد ايتدى ؟ سورلری و قلعه لرى تحکيم ، دربندرلىرى ترصين ايتديردى . بوسايدە
ثغور ، برعصردن زياده روملرک استيلاستە اوغرامادى . ثغور شهر لرى ده كسب
جسامت و معمورىت ايتدى . بومدت ايچنده ثغوردن بر چوق علماء ، منتصوف ،

(۱) ابوالفرج الجوزى ، المنتظم فى تاريخ الملوك والامم

محمد یتیشدی. بونکله برابر اسلاملره روملر آراسنده دوام ایده کسکده اولان محارباته قطعاً نهایت ویرلمه مبتدی. هر سنه صائفه و شائیه غز الری دوام ایمکده، ممالک رومه و قوعبولان تجاوزلرک آردی آرقه سی کسیلمه مکده ایدی.

بوتاریخدن صوکرا ثغور ولاپی، بعضاً دوغزیدن دوغزی به خلیفه لره، بعضاً مصر و سوریه ده حکمران اولان طولون و حمدان عائله لرینه تابع اولدی. ثغور والیلری ده على الا کثر طرسوده، بعضاً مرعش یاخود ملاطیه ده اقمات ایدیورلردي. معتقدمک دور خلافتندن اعتباراً خلافت عباسیه ده تورک امرا و عساکری حاکم اولمه به باشلاقلری کبی ثغورده ده بونر اجرای امارت ایدیلر. ۷۳۱ ده ثغور والیلکته تعین ایدیلن قتبیه بن مسلم احفادنندن سالف الدکر سعیدک اوغلی احمد و بر قاج کیشی استنا ایدیله جلک او لورسه بوتون ثغور والیلری تورک جنسه منسوب کیمسه لدر(۱).

بوتون اوچونجی عصر ظرفنده مراعش هیچ بر استیلاه او غرامادی. يالکن (ابوالشعایر) لک ثغور والیلکی زماننده ۲۹۲ سنه سنه مراعش حوالیسی روملرک تجاوزینه معروض قالدی. خلیفه المکتفی بو تجاوزی دفع ایمه ده موفق اولامیان ثغور والیسی عزل ایده رک یوینه (رسم بن بردو) بی تعین ایتدی(۲).

در دنگی عصرده روملر اسلاملر آراسنده کی بجادلات پك شدتلی بر شکل آلدی؛ روملر آنادولویه کیرمش اولان اسلاملری طرده چالیشیورلر، اسلاملرده اللرنده بولنان مواضعی محافظه به غیرت ایدیورلردي.

۳۰۳ سنه سنه روملر مراعش حوالیسی غارت ایده ک بعض تخریب‌آنده بولندیلر. ۳۲۰ سنه سندن اعتباراً روملر اسلاملره غلبه ایمک ک باشلاقلر او لا آنادولونک حوالی شرقی سندن اسلاملری طرد ایتدیلر، او ندن صوکرا جنوبه توجه ایتدیلر. ۳۳۷ ده ملاطیه بی ۳۴۲ سنه مدعی ضبط ایتدیلر. بودفعه ده مراعشی تخریب ایمیشلردي. آل حمداندن سیف الدوله برادری ناصر الدوله نامه حلب حکمدار لغفی الده ایستیکی زمان ثغور رومک مدافعتی ده در عهده ایمیشده. هر سنه آنادولویه غزرا پاپقده بعضاً غالب، بعضاً مغلوب اولمقده ایدی. ۳۴۱ ده مراعشک یکیدن

(۱) ابن شداد، تاریخ حلب، ج ۱، باب ثانی.

(۲) تویری، نهایة الارب، حل ۲۱

بنانه میاشرت ایتدی، و عمجه زاده‌سی شاعر ابوفراسی بوایشہ مأمور ایتدی؟ شهر یکیدن انشا و تحکیم ایدلدی؛ فقط برآز صوکرا رومل طرفدن تکرار ضبط اولوندی، سیف الدوّلہ بادایه رومله قارشی برجوق مظفریتلر قازاندیسده بالآخره هزینه اوغرادی، ثغور شهرلری بربر رومل طرفدن ضبط اولوندی ۳۵۱. عین زربه و مرعشی، ۳۵۴ ده مصیصه (میس) و طرسوس آلدیلر بونی تعقیب ایدن ستمل ایچنده دیکر ثغور بلده‌لرینی استیلا ایتدیلر (۱).

یوتاریخندن صوکرا اسلاملر رومله قارشی فائهنلرینی غائب ایدلیلر. آل حدانه خلف اولان مرداس عائله‌سی ده، فاطمی خلیفه‌لری ده ثغوری استرداده موفق اولامادیلر؛ بوصورتله مرعشی بلده‌سی بتوون ثغور خطمه‌سیله برابر برعصری متباوز بر زمان روملک الندہ قالدی. رومل آنطا کیده (دوچ) و یا (قاته‌بانو) عنوانی طاشیان والیله. بوحوالی بی اداره ایتدیلر؛ مرعشی، عیتاب، دهلوک و فرات حوالیسی آنطا کیه دوقله نه تابع ایدی.

*
**

۴۲۰ سنه هجریه سندن اعتباراً اوغوز تورکلری باخود تورکنلر جیحون نهربنی چهارک خراسانه، عراقه، آذربایجان و الجزریه دوغرو و مهاجرت باشلادیلر. تورکنلرک باشه کچن سلجوقي عائله‌سی بومهاجرتی استیلا و فتوحات شکلنده صوقدی. ۴۳۰ دن اعتباراً دولت سلجوقيه یعنی تورکن ایمپراطورلئی تأسیس ایدی. پک از زمان ایچنده بتون ایران قطمه‌سیله آذربایجان، اران، عراق عرب بوایمپراطورلئک مؤسسى اولان طفرل بک طرفدن فتح اولندی. کوچه تورکنلر سودیلرلیه، عائله‌لرلیه بولکده غربه دوغرو کوچ ایدیورلودی. سلطان طفرل بک زمانده ۴۳۹ تاریخندن اعتباراً تورکنلر آنادولو بی تعرض ایتكه، راست کلندکلری بلاد و قصباتی یفما و تخریبه باشلادیلر. بو تعرضلر شرقدن آنادولو ایچریلرینه، قیزیل ایرماق ساحه‌لرینه دوغرو اوزانیوردی.

عین زمانده تورکنلر اورقه حوالیسی غارت ایدیورلر، فراتی چهارک ملاطیه‌ی تخریب ایدیورلردى (۲).

(۱) ابن شداد، تاریخ حلب ج ۱، باب ثانی

(۲) لوبو، کتاب ۷۹، م ۳۶

سلطان آلب ارسلان زماننده تورکمنلرک تعرضى داها شدت كېب ايدى . سلطانك ايلك سنه جلوسندە ارمنسستانك فتحىندن صوڭرا تورك اردولىرى برقاج بولۇن آنادولو يې كىرىدىلر ، قزىل اير مانغى كچەرك قىصرى يە كىلىدىلر ، اهالىسىنك قىم اعظمنى ئولدىرىدىلر ، اورادن كلىكىياب يوروپەرلەك اوكلارينه كافى قتل عام ايتىدىلر و بۇتون بوجواليي يەقما ايلدەكىن صوڭرا حلب يولى طوتىدىلر . آنادولونك حوالى جنوبىيەسندە كى قوتلى بىر روم اردوسە قوماندا ايدىن (نىكەفور بوجوپىيات) بۇ تعرضلىرى توقيفە مقتدر اوله مەدى ؟ اردوسى داغىدى ؟ كىندىسى دە استانسۇلە دوندى . آنادولونك جنوب حوالىسى توركمنلرک استىلاسە معروض قالدى (۱) .

توركمنلر بىر طرفدن آنادولو يە مەهاجرت ايدىلر كىن دىكىر طرفدن الجزيرە يە و سورى يە دوغۇر كوج ايدىبورلاردى . ۴۵۸ سەنسندە بىر چوقق تورك قىيلەرلى الجزيرەنى اشغال ايتىدىلر ؛ بۇنلارك برقىسى آنادولو جنوبىنده كى روم مالكىنى ضبط و تخرىب باشلادىلر ؛ مرعش جنوبىنده كى (رعبان) و (دلوك) قىصەلىيە - كە ۳۵۱ دن اعتباراً بىزانس ايمپراطورلۇنىڭ تخت ادارە سندە بولنۇرلاردى - منبجى ضبط ايدىلر . بۇ توركمنلر باشندە (افشىن بن بىچىكى) نامىنە بىزات بولنۇرلاردى . افشىن ، سلطان طغىل بىك قوماندانلارنىڭ اوپۇر بىغداد شەھنەللىكىنە بولۇنمىشدى . سلطان آلب ارسلان زماننده دە بىيوك مناصبە نائىل اولىش اىكىن سلطانك امىرساندى بىرىنى ئولدىرىمىش و حكىمدارك غضبىنە اوغرامقىدىن قورقارق كىندىسىنە تابع اولان عسکرلۈرى و عشرىتلەرى معيتە آلوب غربە دوغۇر قاچش و فراتى كچەرك داست كلىكىيەلىكتەرى يەقما و ضبط ايشىشدى . آنادولو قىچى محارباتىنڭ اك بىيوك سەمالۇندا بىرى اولا (افشىن) ، مرعش ، آنطا كە حوالىسى و دىكىر روم ملکكىتىرى تخرىب ايدىبورلاردى (۲) .

(رومىن دىيۈزۈن) بىزانس ايمپراطورى اولدەقىدىن صوڭرا افшиنىڭ تعرضلىرىنە نەيت و يەرك مقصىدلىه بىيوك بىر اردو ايلە كلىكىياب قدر كىلىدى . فقط اوصىرادە (نىكسار) شەھرىنىڭ آنادولونك شرقىنى ضبط اولان اىتىش اولان تورك اردوسى طرفىن تخرىب ايدىلىكىنى ايشىدەرلەك اولا شرقە متوجه اولدى .

(۱) لوبو، كتاب ۷۹ م ۴۰

(۲) ابن شداد ، تارىخ حلب، ج ۱، باب ثالث

(دوریکی) ده تورکلری رجعته مجبور ایتدکن صوکرا جنوبه دوندی ، کوکسون طریقیله مرضیه کلدى . اردوسنن بر قسمی آیده رق او صیراده فرات ساحلی تهدید ایمکده اولان تورک قوماندانلرندن (امیر خاص ایصال) ه قارشی کوندر دیسه ده بوقوت منهزم اولدی ؟ بونک او زرینه ایمپراطور بالذات امیر مشارالیه ک اوزرینه بورو پرک رجعته مجبور ایتدی ؟ ایمپراطور بوندن صوکرا تورکسلک النده کی شهرلرک آڭ مھملرندن بری اولان منبجی حرباً آلدی . بواناده (امیر افشنین) معیته پك چوق حارب طوبلا مشن اولدیینی حالده ملاطیه دن قیصری یه کلش و اوندن صوکرا غالاتیا خطه سنه مو اصلت ایلشدی . ایمپراطوره کو جنن جنالردن بری ده مشارالیه ایله برا لکده حرکت ایدیوردی ؟ افشنین عموریه شهرینی ضبط ایده رک اهالیسی قتل واسیر ایتدی . ایمپراطور منبجند کلیکیایه کیری دوندیکی زمان بونی خبر آلدی افشنین او زرینه یورومک ایستدی ؟ فقط مشارالیه کیریسین کیری یه شرقه دوندی ، اوندن صوکرا ده جنوبه توجه ایتدی ، انطا کیهی قوشاده رق خراجه با غلادی و تکرار آنادولویه کیره رک غز واته دوام ایلدی (۱) .

افشنین ، سلطان آلب ارسلان نظر نده غائب ایتشن اولدیینی توجھی یکیدن قازانه بیلیک ایچون آنادولو غزالرینه دوام ایتدی . ۴۶۱ ، ۴۶۲ ، ۴۶۳ سنه لوی اثنا سنه متادیا آنادولو ایچریلرینه تعرض ایتدی ؟ لیقاۇنیا ، فیریکیا خطه لرنده کی شهرلری غارت ایتدی ، و نهایت سلطانڭ عفو و امانىه نائل اولدی ، ملاز کردمظفریتى متعاقب آنادولو ایچریلریني فتحە مأمور اولان امرا میاندە بولوندی ، آلتى يىدى سنه قدر غزا و فتوحاته اشتراك ایتدی . افشنین آنادولو ایچریلرندە ایکن رفقاسىندن (احمد شاه) حلب شەنلەنە کی تورکلرە ریاست ایمکده ایدی . احمد شاه تاج الدولە تىش طرفىندن قتلندن صوکرا افشنین آنادولو دن سورىيە دوندی (۲) . افشنینك عاقبى و تاریخ و فاتى حقىنە معلومات بولامادم . افشنینك آنادولو دن عودتى ایجاب ایدىرن سبب ده مجهولدر ؟ آنادولونك فاتحى و آنادولو سلچوقىرىنىڭ ايلكى اولان (سلیمان بن قلمش) طرفىندن آنادولوی ترکە اجبار ايدىلش اولىسى محتملدر ؟ هىنمايسە آنادرلو حوالى جنوبىيە سىنك فاتحى اشبو افشنيندر .

(۱) لوو كتاب ۷۹ . م ۵۱ ، ۵۲ ، ۵۳ ، ۵۴ . عىنى ، غقد الجان ، ۴۶۱ سنهسى و قابى

(۲) جزرى ، المختار من تاريخ الذهبي . امير بيرس ، زبدة الفكرة . تاريخ عظيمى .

وزیر رشید الدین نک جامع التواریخ نک سلحو قیلر فصلنده و آوندن تقلای (جمع التواریخ
بایسنفری) ده ولاری تاریخنده سلطان آلب ارسلان نک ملازم کرد مظفرینی متعاقب
معتندہ کی امرادن بعضیلرینه آنادولویه غزرا ایتلرینی امرایتدیکی، ضبط ایده جکلری
ملکتاری کندیلرینه بطريق الارض بخش ایده جکنی سویلدیکی مذکوردر؛ بومیانده
امیر سلنق ارضروم و ملحقاتی؛ امیر آرتق ماردين، آمد، ملاطیه و مضافاتی؛
دانشمند قیصری، سیواس؛ توقات، نیکسار و آمازیه؛ جاولدراک مرعش
وسربوسی، امیر منکو جک غازینک ارزنجان، کاخ و دیکر ولایتلری ضبط ایتش
اولدقلری؛ بالآخره سلطان ملکشاه زمانده بوامیرلر آراسنده منازعه ظهور
ایتدیک جهله وزیر نظام الملک تصویبله طرف سلطانیدن (سلیمان بن قلس) ک
آنادولو امراسی آرسنده کی اختلافاتی وفع و آنادولونک فتحنی اقام ایتمکه مأمور
قلنهرق قطعه مذکوره حکمدارلغه نصب اولندینی محتردر.

بومعلوماه اعتماد ایمک جائز ایسه مرعش، ملازم کرد حرتندن یعنی ۴۶۳
سنے سدن صوکرا امیر (جاولدرا) طرفندن آتش اوایلور. حالبوکه بومعلومات
شایان نظردر. زیرا رشید الدین اثری و قویانه و محل جریانه زماناً و مکاناً پک
او زاقدر، و مأخذی بود. بومعلوماتی آنادولو فتحنے معاصر اولان روم، ارمی
وسریانی منابعی تکذیب المکددر.

بومبلغه نظراً ملازم کرد محاربه سدن صوکرا اوته یه بری یه داغیلمش اولان
روم جزرالری بـ طافـ سـ رـ کـ دـ شـ تـ لـ پـ شـ نـ دـ قـ وـ شـ مـ نـ باـ شـ لـ اـ دـ يـ لـ رـ؛ اـ اـ مـ بـ اـ طـ وـ رـ وـ مـ هـ دـ يـ سـ وـ زـ هـ نـ کـ قـ وـ مـ دـ اـ لـ نـ دـ نـ اـ لـ وـ لـ وـ بـ (فـ لـ اـ رـ دـ) - کـ اـ رـ مـ نـ اـ لـ صـ دـ - بـ زـ اـ نـ اـ سـ اـ رـ دـ وـ سـ نـ تـ بـ قـ يـ سـ وـ قـ دـ نـ بـ رـ قـ سـ نـ (فـ لـ اـ رـ دـ) طـ بـ لـ اـ بـ يـ بـ اـ طـ وـ رـ لـ غـهـ تـ اـ بـ عـ بـ عـ مـ الـ کـ ضـ بـ وـ اـ عـ اـ لـ اـ اـ نـ اـ مـ سـ نـ دـ سـ دـ اـ سـ نـ فـ بـ سـ لـ دـ .
۱۰۷۲ ميلادي و ۴۶۵ هجري تاریخنده مرعشی، البستانی، ملاطیه یی ضبط ایتدی(۲).
بالآخره بـ زـ اـ نـ اـ سـ اـ رـ دـ عـ رـ ضـ اـ طـ اـ عـ اـ تـ اـ بـ اـ تـ دـ وـ تـ خـ اـ دـ اـ دـ اـ رـ اـ دـ سـ نـ دـ کـ مـ الـ کـ عـ لـ اـ وـ اـ آـ نـ طـ اـ کـ یـ دـ وـ قـ لـ غـهـ تـ عـ بـ اـ لـ وـ لـ وـ نـ دـ . ۴۷۶ سنـ هـ جـ هـ سـ نـ دـ اـ وـ رـ فـ یـ دـ ضـ بـ
ایدراک اوغلی (بارصام) یـ والـ تـ عـ بـ اـ لـ دـ . فقط برآز صـ وـ کـ اـ بـ اـ رـ صـ اـ بـ اـ رـ صـ اـ بـ دـ رـ لـهـ بـ بـ زـ وـ زـ شـ دـ اـ وـ آـ نـ طـ اـ کـ یـ بـ ضـ بـ اـ جـ وـ جـ وـ کـ نـ دـ سـ نـ مـ اـ وـ زـ رـهـ آـ نـ اـ دـ وـ لـ .

فاتحی اولوب از نیق شهری باخت اتخاذ ایتش اولان سلطان سلیمان بن قتلشدن استمداد ایتدی . ۴۷۷ ده سلطان سلیمان آنطا کیهی ضبط ایتدی . (فیلارهات) جیحان حوالیسته واقع (هون) یه - که بکون ینه بونام آنده البستانه تابع برناحیه مرکزیدر - قاجدی . فقط او ائماده تورک قوماندانرندن امیر بلداجی او حوالی بی ضبط ایتش ایدی ، جیحان نهری ساحه‌سته کی شهرلری ، البستانی ، کوکسونی ، هونی بی آلمشیدی . (فیلارهات) بوراده دورامیرق مرعشہ کلدی ، فقط امیر مشارالیه برآز صوکرا مرعشی ده ضبط ایتدی . (فیلارهات) آذوی وجدانیسیله دین اسلامی قبول ایتشدی . تحت اداره‌سته کی مملکتترک تورک قوماندانلری طرفندن برد بور ضبطی اوزر ینه بوسبوتون آجیقه قالمش اولان مومی الیه سلطان اعظم ملکشاه تزدینه کیره رک اکرامه نائل اولدی ، و دین اسلامی قبول ایتش اولماسنے مکافاہ مرعش حاکمکنه نصب ایدلدي . (فیلارهات) ک برآز صوکرا و قوعولان و فاتندن صوکرا مرعش ینه جیحان حوالیسی امیری (بلداجی) نک تحت اداره‌سته بکدی (۱).

بوصیرالده آنادولو قطمه‌سی کاملأَ فتح ایدلشدی؛ تورکلرک ارمنستانی ضبطندن صوکرا ارمینیلر قبادو کیا طرفه‌ینه التجا ایتمشلردى . فقط تورک استیلاننک بکتند بکه توسع ایتسی و تورکمنلرک آقین آقین آنادولویه مهاجرت ایتلری اوزرینه ، بونلرک تعرضلرندن جانلرینی قور تارمۇق ایچون کلیکیانلک داعلوق منطقه‌لرینه مهاجرت ایتدیلر؛ استیلاننک ختامندن وصلح و سکونت تأسیندن صوکرا ملچالرندن چیقارق کلیکیا شهرلرینه يرلشمکه و يواش يواش مرعش ، کوکسون ، کیسوم طرفه‌ینه دوغزی پاینمایه باشلادیلر . ارمی روئاسی کرک کلیکیاده و کرکسە مرعش حوالیسته بـ طاقم قلعه‌لر انشا ایتدیلر . مع ماقيه کاملأَ آنادولو سلطانه واونک معینتده کی امیرلره تابع و خراجکنداـر بولو نمقده ایدیلر .

صلیبلرک آنادولویه تعرضی ائماده سلطان قلچ ارسلان اولک بـ بـ توون آنادولو اـ مراسـنـیـ مـعـیـتـهـ طـوـپـلاـدـیـغـنـیـ بـیـلـیـورـذـ . غـودـ فـروـ دـوـبـیـوـنـ وـدـیـکـرـ روـسـایـ اـهـلـ صـلـیـکـ تـحـتـ اـدـارـهـ بـولـانـ بـیـوـکـ خـرـسـیـانـ اـرـدـوـسـیـلـهـ سـلـطـانـ قـلـیـعـ آـرـسـلـانـ

(۱) اورفه‌لی ماتیسودن و آنیلی ساموئلدن نقلأَ لوبو کتاب، ۸۱، م ۴۴ و کتاب، ۸۲، م ۱۰ (علاوه وحاشیه‌ل). Muralt، chronographie Byzantine, vol 2, p 60

معیننده بولنان آنادولو اردوسی اسکی شهر او واسنده محاربه ایشلر دی . یوقاریده اسمی کچن (امیر بلداجی) ، آنادولو سلطانیک معیننده او لهرق بوحره اشتراک ایشلری (۱) . اسلام اردوسنک انهزامیله نیجه لهن بمحاربه دن صوکرا صلیبیلر باشدن باشے آنادولو قطع ایتدیلر ، بومیانده مرعشی ده آلدیلر (۴۹۰) اهل صلیب رؤسماںی ، بیزانس مالکنندن ایکن تورکلرک تحت استیلاسنه کچمن اولان مملکتلری ، ضبط ایدر ایمزر روم ایپرااطورلخنه اعاده و تسلیم ایمیی تعهد ایشلر دی . بوسیدن دولایی مرعشی بیزانتینلره ترک ایتدیلر . بیزانتینلر نامنہ (تاتول) اسننده بر ارمی شهری اداره یه باشладی . (تاتول) ، ۴۹۴ سنه سننده انطا کیه پرنی (بوهمنون) ک تعرضه مقاومت ایتدی (۲) ، ۴۹۷ ده بوهمنون تحت اسارتند بولندیفی ملک دانشمندک اللذن یاقسنی قورتا رهق آنطا کیه عودت ایتد کدن صوکرا بیزانس ایپرااطورلیک اداره سننده کی مملکتلره تعرضه باشладی . ایپرااطور آلکسیس قومنیوس ، بوهمنون اوزربینه بر قوه سفریه ترتیب ایده رک قوماندانلخنه (بوتومیت) ی تعین ایلدی .

بوتومیت ، رفاقتنده مناستراس اولدینی حالده کلیکیا یه داخل اولدی ، مرعشیه قدر کلدی . بوتون بحوالیده کی فرانقلری هزیته دوجار ایتدی ؟ مناستراسی قوای کافیه ایله اوراده بر اقوب کننیسی استانبوله دوندی (۳) مناستراس بعض موقیتلره نائل اولدیسده بالآخره استانبوله دوندی . (بوهمنون) ک آورو پایه عودتی اوزربینه انطا کیه پرسنلکنی و کاله اداره ایدن (تاقرهد) کلیکیا ضبط ایتدی .

(۱) ده کینی ، هونلر تاریخ عمومیسی جلد ۲ ، قسم ۲ ، ص ۱ . بروقا یمدن صوکرا آنادولو ده امیر بلداجی نک اسننے برده اتصادف ایده میورز . آنحق سلطان اعظم غیاث الدین محمد طبر بن ملکشاه زماننده ایرانده بر امیر (بلداجی) کوریورز ، بوزات اصطخر ، کلیل ، سرمهاد قلمه لرینک والیسی ایدی . سلطان محمد ، موصل والجزیره والیسی اولان (جاولی سقاو) ی عزل ایشنس بالآخره عفو ایدرک ۵۰۰ سنه سننده فارس امارته تعین ایشندی . امیر جاولی (فارس) ده بر جوق مظالم ارتکاب ایشن و بومیانده (امیر بلداجی) بی ده حبس و مالی مصادره ایشندی . بو (بلداجی) سلطان ملکشاه بن الب آرسلان مالکنندن ایدی (ابن خلدون جلد ۴ ص ۴) بذاتک آنادولو و قاعینده اسمی کچن جیحان نهری ساحه سی امیری (بلداجی) اولسی و هر هانکی برسیدن دولایی آنادولو دن ایرانه کیدرک اصطخر امیر لکنه تعین ایدلش بولنایی مختملدر . امیر موسی ایله ۴۹۵ سنه سننده سلطان برکیارق ایله سلطان محمد آراسنده و قوعه کلن محاربه ده سلطان محمد طرفنده بولونعن ایدی .

Chalandon , Jean et Manuel , p 105 (۲)

(۳) لوبو ، کتاب ۸۴ ، م ۲۶

مرعشہ کلنجہ شهر مذکور حاکمی بولنان (تاتول) ۴۹۹ ده مملکتني او اشاده (تل باشر) سینوری اولوب بالآخره اور فه قوتی اولان (زوسلین)ه ترکه محصور اولدی (۱).

فقط برآز صوکره (کیسوم)، (۲) حاکمی اولوب واسیل، آنطاکیه پرنی (قوغ = خبرسز) لقبیه معروف اولان (بازیل) - که ارمی الاصدر - مرعشی ضبط ایتدی.

بوهه منونک فدیه نجاتنک بر قسمی ویره رک اوئی امیر دانشمند یدندن قور تارمش ایدی. بوهه منونه حسن مناسباتی ادامه ایتش اولان واسیل، تانقره دله چکنه مدی، اوئنک تجاوزیه قارشی موصل امیری (جو لی سقاو) دن امداد ایستدی (۳). قوغ واسیل اهل صلیب رؤسایی ارمه سندہ کی منازعاتدن استفاده ایده رک یاواش یاواش داؤرہ حاکمیتی کنیشله تدی؛ رعنایی، روم قلعه یی ضبط ایستدیک کی اور فه قوتنتک النزدھ حصن منصوری آلدی (۴).

قوغ واسیل، ٹولورکن یرینی ولد معنویسی (واسیل دغا) یه بر اقدی. بو واسیل ۵۰ سنه هجریه سندہ مملکتني اور فه قوتی بودو شه ترک ایتدی (۵).

ابن الانیره نظرآ مرعشی، کیسوم و رعبان و دیگر مملکتترک حاکمی (۶) قوغ واسیل) ۵۰۸ سنه سندہ وفات ایتش، وزوجه سی اوئنک مقامه چکمشدی؛ حاکمہ منزبوره عسکر لره حسن معامله ایتش و فرنگلرک تعرضه قارشی متخصص اویشدی. او اشاده، بیوک سلجوق سلطانی (غیاث الدین محمد بن ملکشاه) طرفدن موصل والیسی تعیین و سوریه والجزیره ده کی فرانقلری طرد ایتكه مأمور ایدیلن (اقستر بر سق) اور فهی محاصره ایلکده ایدی. فرانقلرک تعرضندن قورقان مرعش و کیسوم حاکمی امیر مشارالیه خبر کوندره رک امداد ایستدی. امیر اقستر، معیته ده بولنان امرادن خابور حاکمی (سقراز دار) ی کوندردی. مرعش حاکمی، سقراز اکرام ایدرک مال و هدیه ویردی. او صیراده بر مقدار فرنگ کله رک اوئنک

(۱) شالاتدون : ژان قومنهن و مانوئل قومنهن ص ۱۰۵ ماتیودن نقلاء

(۲) مرعشک جنوب شرقی سندہ در.

(۳) شالاتدون، ژان قومنهن و مانوئل قومنهن ص ۱۰۰، ابن خلدون ج ۵ ص ۴۰

(۴) کذا ص ۱۰۰

(۵) کذا ص ۱۰۰ ماتیودن نقلاء

یوز آنلی یه بالع اولان میتیله مصادمه یه طوتشدیلر ؟ شدتی بـر مقاتله دن صوکرا مسلمانلار ظفر فازانوب دوشانلرک اـکثریسـنی ٹولـدـیدـیـلـر ؟ سـنـقـرـدـزـدـارـ، مـرـعـشـ حـاـکـمـسـنـکـ مـلـکـ مـسـعـودـ بـنـ سـلـطـانـ مـحـمـدـ وـامـیرـ اـقـسـقـرـ بـرـسـقـ اـیـچـونـ کـوـنـدـرـمـشـ اـوـلـدـیـنـیـ هـدـایـیـ حـاـمـلـاـ عـوـدـتـ اـیـتـدـیـ(۱) .

مرعش و کیسوم فرانقلو یدینه چکدـکـدن صـوـکـراـ بـرـمـدـتـ اـورـفـهـ قـوـنـتـلـغـهـ تـابـعـ اـوـلـدـیـ، بـالـآـخـرـهـ مـسـتـقـلـ بـرـ قـوـنـتـلـقـ حـالـنـیـ آـلـدـیـ. بـوـ کـوـچـوـکـ قـوـنـتـلـقـ، بـاـیـچـهـ دـوـامـ اـیـتـدـیـ. سـنـیـورـ، وـیـاـ قـوـنـتـ عنـوـاتـیـ طـاشـیـانـ حـاـکـمـلـ بـعـضـاـ آـنـطاـ کـیـهـ پـرـسـنـیـ، بـعـضـاـدـهـ اـورـفـهـ قـوـنـتـنـیـ مـتـبـوعـ طـانـیـوـرـلـدـیـ. سـوـرـیـهـ دـنـ صـلـیـلـیـلـرـیـ طـرـدـ اـیـمـکـ اـیـسـتـیـانـ اـسـرـاـیـ سـلـجـوـقـیـهـ یـهـ قـارـشـیـ مـدـافـعـهـ دـهـ بـولـنـقـ اـیـچـونـ قـدـسـ قـرـالـنـکـ تـحـتـ رـیـاستـنـهـ تـجـمـعـ اـیـدـنـ اـنـطاـ کـیـهـ، طـراـبـلـسـ اـوـزـفـهـ قـوـنـتـلـرـینـکـ آـرـاسـنـدـهـ مـرـعـشـ سـنـبـورـ لـوـرـیـ دـهـ بـولـنـقـدـهـ اـیـدـیـلـرـ ؟ اـیـلـغـاـزـیـ یـهـ، بـلـکـ بـنـ بـهـرـامـ، اـقـسـقـرـ بـرـسـقـ، زـنـکـیـ یـهـ قـارـشـیـ وـقـوـعـبـوـلـانـ حـاـرـبـاـنـکـ اـکـثـرـیـسـنـهـ مـرـعـشـ سـنـیـورـلـرـیـ دـهـ اـشـتـرـاـکـ اـیـمـشـلـرـدـیـ. مـرـعـشـ سـنـیـورـلـرـینـکـ اـیـلـکـیـ (رـیـشاـرـ) دـوـ. آـزـ بـرـمـدـتـ اـجـرـایـ حـکـومـتـ اـیـشـنـدـرـ. اوـنـدـنـ صـوـکـراـکـلـنـ (زـوـفـرـآـ) ۵۲۸ سـنـسـنـهـ قـدـرـ حـاـکـمـ اـوـلـشـدـرـ. بـونـکـ زـمانـدـهـ کـلـیـکـیـاـ بـرـنـیـ اـرـمـنـیـ (لـیـفـونـ) کـرـکـ تـوـرـکـلـرـکـ وـکـرـکـسـهـ فـرـانـقـلـرـکـ ضـرـرـیـهـ اوـلـهـرـقـ توـسـیـعـ فـتوـحـاتـ اـیـلـکـدـهـ اـیـدـیـ؛ آـنـطاـ کـیـهـ پـرـنـیـ اـیـکـنـجـیـ بـوـهـمـونـ، مـرـقـوـمـکـشـانـ وـشـهـرـتـهـ حـسـدـ اـیـتـدـیـکـنـدـنـ مـرـعـشـ قـوـنـیـلـهـ آـکـلـاـشـدـیـ، وـبـونـکـ اوـزـرـیـهـ مـرـعـشـ قـوـتـیـ، (لـیـفـونـ) یـهـ تـزـدـیـنـ دـعـوتـ اـیـدـهـ رـکـ حـبـسـ اـیـتـدـیـ وـایـکـ سـنـ تـحـتـ اـسـارـتـهـ طـوـنـدـیـ. اـعـیـزـ بـرـفـدـیـهـ نـجـاتـ اـعـطـامـیـ، اوـغـلـنـکـ رـهـیـهـ اـتـخـاذـیـ واـکـ مـکـمـلـ قـلـعـهـلـرـینـکـ قـوـنـهـ تـرـکـ صـوـرـتـیـلـهـ یـاقـسـنـیـ قـوـرـتـارـهـ بـیـلـدـیـ. اـسـتـرـدـادـ حـرـیـتـ اـیدـرـ اـیـمـزـ اـیـلـکـ اـیـشـنـیـ اوـکـ اـعـلـانـ حـرـبـ اـیـدـرـکـ وـیرـدـکـلـرـیـ اـسـتـرـدـادـ اـیـمـکـ اـوـلـدـیـ. قـدـسـ قـرـالـیـ (فـوـلـقـ بـیـلـهـ لـاتـینـ) پـرـنـسـنـهـ اـمـدـادـهـ بـجـبـورـ قـالـدـیـ. نـهـایـتـ اـورـفـهـ قـوـتـیـ (زـوـسـلـیـنـ) لـکـ توـسـطـیـلـهـ صـلـحـ عـقـدـ اـیـدـلـدـیـ، لـیـفـونـکـ رـهـیـنـارـیـ اـهـادـهـ اـوـلـوـنـدـیـ (۲) .

۵۲۸ سـنـسـنـدـنـ صـوـکـراـمـرـعـشـ سـنـیـورـلـکـنـدـهـ (بـوـدـونـ) یـکـ کـوـرـبـورـزـ. بـوـاـجـنـجـیـ سـنـیـورـ ۵۴۱ تـارـیـخـهـ قـدـرـ اـجـرـایـ اـمـارـتـ اـیـشـدـرـ. مـرـعـشـ قـوـنـتـلـغـهـ شـرـقـدـنـ وـجـنـوبـدـنـ

(۱) ابنـالـاثـیرـ، جـ ۱۰ـ، صـ ۱۷۶ـ

(۲) لوـبـ، کـتـابـ ۱۹ـ، ۸۶ـ

اور فه قوستلگی و آنطا کیه پرنسپلکن تابع اولان مملکتله چوریلش اولوب باللکز
شمالدن آنادولو تورک حکومتلر لاهه غرب بدن ده کلیکیا ارمی بار و نلغیله محاط بولنیوردی.
مرعن قوتلری ایله تورکلر آراسنده، آراده صیراده مجادله لر و قوع بولقده ایدی.
۵۳۴ ده بودون تورک ملکلریه تابع اراضی به تجاوز ایتش ایدی.

او اشاده مرعشلک شهالی آنادولونک اعظم ملوکندن (محمد بن غازی بن
دانشمند) ه تابع بولنیوردی. ملک محمد ساحه حکمرانی سنه کی ممالک و قوع بولان
تجاوزک انتقامی آلمق قصدیله ۵۳۵ سنه سنده معینتله غلبه لک بر اورد و اولدینی حالده
مرعن خطه سنه کیردی، کویلری یاقدی ییقدی و (کیسوم)ی محاصره آلتنه آلدی.
شهره تعرض ایمیور، بالکز صولینی کسیور، جوارینی غارت ایدیوردی. مخصوصین
فور قولزندن سورلری ترک ایده رک ایچ قلعه یه چکیلدیلر. ملک محمد شهری، بالحاصه
کلیسا لری یفما ایتدی. او اشاده استانبول ایپراطوری (یو آنیس قومنیوس) کلیکیانی
ارمنیاردن استراد ایچون سفره چیقمش، بوحوالی بی آلدقدن صوکرا انطا کیه
او کنه کلشن، بعده (بزاعه) بی مسلمانان التدن ضبط ایتشدی. ایپراطور حلی آلمق
ایچون اوغر اشمش، بوکا موفق اوله ما نجه (شیزر)ی محاصره ایشندی. بو محاصره
دوام ایدرکن ملک محمدده کیسومی محاصره ایلکده ایدی. مرعن و کیسوم
سینوری بودون روم ایپراطور ینه خبر کوندره رک معاونتی استرحام ایتدی.
ایپراطور شیزر محاصره سنه رفع ایده رک سینورک امدادیته ستاب ایلدی. ملک محمد
ایسه کیسومک ایچ قلعه سنه ضبط ایشکدن فراغت ایده رک پک چوق غنائم و اسرایی
حامل اولدینی حالده آنادولویه دوندی (۱). بودون بوعده دن برآز اول کلیکیا
پرنی ارمی لیفو نه حرب ایش، فقط مغلوب اولمشدی (۲).

۵۳۹ سنه سنده موصل و حلب ملکی عمام الدین زنکی اور فهی صلیبیلر بدن دن
ضبط ایتدی. خرسیانلرک بو هزیمتندن استفاده ایتمک ایستیان آنادولو سلطانی
عمن الدین مسعود بن قلچ آرسلان مرعن و فرات ساحلنده کی مملکتله لاتینلر
بدن دن آلمق ایچون حر کنه حاضر لانیوردی. حدود مالکی اور فه دن انطا کیده

(۱) تاریخ عظیمی. ماتیو و قاینامه سی و بون دن تقلای مورغان: ارمی قومی تاریخی، ص ۱۷۴.
عظیمی ۵۳۵ سنه سی و قایبی میانده بوعده شورونله ذکر ایشکده در: وف شوال ظهر
بن الدانو شنندالی بلد مرعن وفتح حصنا و سبا اهله جواباً لفعل الغریب بیله.

(۲) شالاندون: رزان قومنهن و مانوئل قومنهن، ص ۱۱۰.

(١) شالاندون، زان قومتن ومانوگل قومتهن، ص ٤٢١، ٤٢٢ . مورغان، ارمي قومي تارخي، ص ١٨٢ ابوالفراجك سريانجه ائرنهن نقلأ. ابن شداد ، تاريخ حلب ، جلد اول ، باب ثانى

(٢) ابن شداد ، قارئ حلب ، جلد اول ، باب ثالث.

مداد کوندردیکی کبی (کرکر) قلمصی صاحبی قوئنک تابع‌لرندن ارمی (بازیل) ده امداده کلدی، سلطان محاصره‌بی قالدیرمچ مجبورینی حس ایتدی. زوسلین، سلطان مسعودی متبع طانیه‌بی، یدنده‌کی مسلمان اسیرلرینی ترجیح وبغض هدایا قدیم ایمه‌بی قبول ایده‌رک صلحه طالب اولدی. او سنه نهایته دوغری ملک نورالدین محمود بن زنکی ده تبلشتره توجه ایتدیسه‌ده فاحش برهیزه که فقار اولدی.

بونک او فرینه ملک نورالدین، حصن کیفا ملکی ارتقیلردن قرا ارسلان، ماردين امیری حسام‌الدین تمرناش سلطان مسعودک ریاستی آلتنداه تفاق عقد ایدرک زوسلینک مملکتنه تجاوزه حاضر لاندیلر. ۵۴۵ سنه‌سنه زوسلینک اسارتی متعاقب اونک تحت اداره‌سنه‌کی مملکتله ضبط و آرارلرده تقسیم ایدلیلر. قرا آرسلان، (کرکر) حاکمی بازیل اسیر ایده‌رک شهر مذکوری و کاخته حصن منصور، صمحصات - که اسکیدن سمیساط شکننده بازیلیردی - بلده‌لری آلدی. حسام‌الدین تمرناش ایسه بیره [بیده جلک]، قورس، کفرسود قصبه‌لرینی ضبط ایتدی. اعناز، تل خالد، برج الرصاص راوندان کی قصبه‌لر ملک نورالدینک حصنه دوشدی. عینتاب، بهسنه، رعبان، کیسوم، مرزبان مدیتله لری ایسه سلطان عز الدین مسعود طرفندن استیلا ایدلادی. سلطان مسعود زوسلین یدنده آلدیفی بوقصبه‌لرک کافستی مرعشہ ربط ایدرک بر ولايت وجوده کتیردی و ولايت مذکوره‌نک امر مدافعه و محافظه‌سی او غلی و ولیعهدی قلع ارسلانه تودیع ایدرک قوئیه عودت ایتدی^(۱). ایشته ۴۹۱ سنه اهل صلیب طرفندن آلان مرعش بوصورته استرداد ایدلادی. شهر مذکور اون بدی سنه قدر ارمیلرک، ۳۵ سنه‌ده لاتینلرک تحت اداره‌سنه قالمش و نهایت بوسنه ایچنده آلتندی.

سلطان مسعودک حکمدار لغنه صوک بیلی ایچنده، ۵۰۰ سنه‌سنه مرعش شهری برادری چه‌سنک تجاوزینه دوجار اولدی. کلیکیا ارمی پرنی طوروس برادری (استغان) ای مرعشہ کوندردی. مرقوم عسکرلرینی کیجه‌لین شهره صوق درق قصبه‌ده کی خرسیانلرک خانه‌لرنده صاقلادی، کونش دوغارکن بوارمنی چته افرادی صاقلاندقلری اولردن چیقاره درق اویقوده بولنان مسلمانلرک خانه‌لرینه تعرض ایدوب

(۱) شالاندون، ژان فومنن و مانوئل فومنن، ص ۴۲۳، ۴۲۴ ابوالفرجدن و ميخائيلدن نقله. لوبو، کتاب ۸۷، م ۶. ابن‌شداد، تاریخ حلب، جلد اول، باب ثانی.

بر چوق خایع ارتکاب ایندیلر، اوندن صوکرا شهرب آتش ویردیلر. فقط ایج قلعه‌ی آلامادیلر، صوکرا تورک حکومتک عسکر کوندردیکنی ایشیدنجه شهر خرستیانلرندن بر قسمتی ده برا بر لرینه آلهرق چکیلوب کیتیلر. بونلرک عودتی متعاقب تورک عسکری شهره کردنی، خرستیانلره فارشی انتقامجویانه بر حرکت شویله دورسون بالعکس شهرده کی هیجانی تسکین اینکدن، فراری ارمنیلردن کیری کلنلره خانه‌لرینی و بتون ماملکلرینی اعاده ایلکدن باشه برشی یامدیلر. بالکز چته ایله تشریک مسامعی ایده رک مسلمانلره مظالم یاپانلری جزاندیردیلر. (استغان) مرعشدن صوکرا (کیسوم)ه کیندیسه‌ده برشی یاپه‌مدن کیری دوندی. حين عودتنه بیزانس ایمپراطوری مانوئل قومینوسک قوماندانلرندن آندر ونیق ټوفوربهنک تحت اصر نده کی فرقه عسکریه طرفدن احاطه ایدیلوب معینیله برلکده اسیر ایدلدی، تورکلره تسلیم اولونهرق یاپدیغی مظالک جزا سنی کوردی (۱).

مکرمین خلیل

(مابعدی وار)

(۲) لوبو، کتاب ۸۸، م ۲۵. سوریه‌لی میخائیلین نقلاء مورغان، ص ۱۰۲.